

До спеціалізованої вченої ради ДФ 70.895.076
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова

Рецензія

кандидата юридичних наук, доцента,
доцента кафедри кримінального права та процесу
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова
ВОЛКОТРУБА Сергія Григоровича
на дисертацію КОГУТА Івана Анатолійовича
“ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧОГО ТА ДІЗНАВАЧА ІЗ ПРОКУРОРОМ ПІД ЧАС
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ”
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

1. Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

Взаємодія службових осіб, наділених законом кримінальними процесуальними повноваженнями є один із визначальних чинників ефективності досудового розслідування в цілому. Здійснення прокурором організації та процесуального керівництва досудовим розслідуванням закономірно потребує тісної взаємодії із слідчим та дізнавачем. Виникнення труднощів у такій взаємодії закономірно породжує виникнення проблеми, які негативно впливають на досягнення мети досудового розслідування, створюють значні перешкоди для його завершення. З огляду на значний масив правових норм і, відповідно, великий обсяг кримінальних процесуальних відносин, які виникають, розвиваються і припиняються за участю прокурора, слідчого, дізнавача, їх вплив на права, свободи і законні інтереси інших учасників кримінального провадження, питання вищезгаданої взаємодії потребують перманентної уваги з боку науковців. Виявлення існуючих труднощів у правозастосовній практиці, аналіз причин, які їх породжують, та умов, які сприяють їх виникненню, повинно бути предметом постійної пильної уваги з боку фахівців у галузі кримінального процесуального права з тим, щоб забезпечити своєчасну розробку науково-теоретичних основ подальшого удосконалення кримінальної процесуальної діяльності. Таким чином, актуальність обраної теми дослідження не викликає жодних сумнівів.

2. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій.

Дисертантом проведено всебічне, комплексне та ґрунтовне наукове дослідження взаємодії слідчого, дізнавача із прокурором під час досудового розслідування. Проведено узагальнення представлених у науці підходів до розкриття сутності такої взаємодії, її найважливіших властивостей, суміжних понять. Структура роботи є збалансованою, відображає основну спрямованість теоретичного аналізу й забезпечує поступовість наукового дослідження. Структурні елементи дисертації перебувають у логічному зв'язку між собою в рамках єдиного напрямку розвитку наукової думки. Автор належним чином вивчив значний обсяг літературних джерел, нормативну базу як національну, так і окремі

нормативні акт зарубіжних країн. У роботі дістали відображення основні погляди та підходи науковців, які проводили дослідження відповідної проблематики, автор вдало виокремив найбільш дискусійні моменти, які є в доктрині кримінального процесу та намагався сформулювати власне бачення вирішення наявних суперечностей, прогалин тощо. Варто підкреслити продемонстрований дисертантом високий рівень розуміння сутності досліджуваних явищ та процесів. Висновки, рекомендації та пропозиції, сформовані в дисертаційній роботі, є в необхідній мірі обґрунтованими, виваженими та достовірними.

3. Достовірність наукових положень. Завдяки вдалому застосуванню методів наукового дослідження, дисертант зміг досягти поставленої у дослідженні мети та виконати визначені завдання. Історичний метод надав можливість проаналізувати становлення та розвиток взаємодії досліджуваних суб'єктів. Завдяки вмільому використанню засобів і прийомів логіки здійснене узагальнення висловлених в юридичній науці й практиці підходів до визначення правової природи процесуальної взаємодії. Порівняльно-правовий метод застосовувався у процесі порівняння норм національного кримінального процесуального закону з кримінальним процесуальним законодавством зарубіжних держав, міжнародними нормативно-правовими актами. Емпіричною базою дослідження виступили законодавчі та інші нормативно-правові акти України та зарубіжних країн, рішення Європейського суду з прав людини, рішень судів загальної юрисдикції.

4. Наукова новизна одержаних результатів дисертаційної роботи. Одержані дисертантом результати дослідження характеризуються високим рівнем наукової новизни. Так, дисертантом визначено суб'єктний склад, об'єкт та юридичні факти виникнення взаємодії слідчого і дізнавача з прокурором як особливого виду кримінальних процесуальних правовідносин сторони обвинувачення на стадії досудового розслідування; запропоновано авторське визначення організаційно-правової форми взаємодії слідчого та дізнавача із прокурором як структурованої системи відносин, яка базується на нормах законодавчих та відомчих нормативно-правових актів, спрямована на координацію та реалізацію процесуальних і організаційно-правових заходів для забезпечення ефективного досудового розслідування. Автор пропонує ухвалення відомчого нормативно-правового акта – «Про організацію взаємодії слідчих і дізнавачів із прокурорами під час досудового розслідування», розробив структуру цього наказу, яка охоплює: загальні положення; регламентацію організаційно-правових механізмів взаємодії; питання підвищення кваліфікації для забезпечення ефективної взаємодії; питання контролю за виконанням наказу та відповідні додатки. Дисертантом встановлено, що необхідність законодавчого закріплення критеріїв розподілу навантаження між прокурорами як процесуальними керівниками, зокрема раціонального розподілу навантаження з урахуванням поточного обсягу справ і визначення закріплення за конкретним кримінальним провадженням. У роботі досліджено зміст та перелік основних механізмів процесуальної форми взаємодії слідчого та дізнавача із прокурором, до яких автор відносить: надання прокурором доручень і вказівок та їх виконання слідчим та дізнавачем; погодження прокурором клопотань слідчого та

затвердження інших процесуальних документів; скасування незаконних та необґрунтованих постанов слідчого та дізнавача.

5. Наукова і практична цінність одержаних результатів полягає в можливості використання висновків та пропозицій, сформованих у дисертації в нормотворчій діяльності, а також положення, які можуть сприяти виробленню однакової практики застосування кримінальних процесуальних норм. Результати дослідження можуть використовуватися в навчальному процесі при вивченні кримінального процесуального права.

6. Повнота викладення положень дисертації в опублікованих працях. Основні результати дисертаційного дослідження відображені в опублікованих автором роботах - чотирьох наукових статтях у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, а також у 12 тезах доповідей на науково-практичних конференціях, а також одних тезах доповіді на круглому столі. Таким чином результати дослідження пройшли належну апробацію згідно з нормативними вимогами.

7. Дискусійні положення та зауваження. Не применшуючи теоретичну і практичну цінність одержаних дисертантом результатів дослідження, а також глибину і комплексність проведеного аналізу, слід відмітити існування у роботі дискусійних моментів.

Потребують додаткової аргументації сформульовані автором підходи щодо співвідношення таких правових явищ - взаємодії слідчого, дізнавача та прокурора, процесуального керівництва і прокурорського нагляду.

У дослідженні розвитку інституту взаємодії органів, які ведуть процес недостатньо уваги приділено вивченню законодавства Великого князівства Литовського, Польщі, Речі Посполитої і Гетьманщини, в часи існування яких і з'явилися спеціально уповноважені особи на ведення тогочасного розслідування і закономірно виникли питання їх взаємодії.

У процесі взаємодії прокурора зі слідчим, дізнавачем беруть участь такі суб'єкти як керівник органу досудового розслідування, керівник органу дізнання (визначення підслідності, усунення у разі неефективності розслідування тощо) однак у запропонованих автором визначенням взаємодії вони відсутні.

Досліджуваний вид взаємодії автор окреслює «у часових межах від внесення відомостей до ЄРДР до закінчення досудового розслідування», однак під час отримання інформації про кримінальне правопорушення і внесення відомостей в ЄРДР можливі і мають місце правовідносини між прокурором, начальником органу досудового розслідування, керівником органу дізнання.

Водночас наведені зауваження і побажання не применшують загальної позитивної оцінки дисертаційного дослідження. Дисертант на належному рівні виконав поставлене наукового завдання та оволодів методологією наукової діяльності. Рецензована дисертація є самостійним завершеним комплексним і актуальним дослідженням.

У зв'язку з наведеним вище наукова праця КОГУТА Івана Анатолійовича на тему «Взаємодія слідчого та дізнавача із прокурором під час досудового розслідування», за змістом відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету

Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44, вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, а її автор - КОГУТ Іван Анатолійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права та процесу

Хмельницького університету управління

та права імені Леоніда Юзькова

ВОЛКОТРУБ Сергій Григорович